

● Photokina 2016 ●

Imaging unlimited

Wessel Sijl

Een impressie van 's werelds onlangs
gehouden grootste fotografiebeurs

Eind september 2016 was het weer zover: de Photokina, traditioneel om de twee jaar gehouden in de Kölner Messe. Als vaste bezoeker sinds 1974 mocht ik ook deze versie niet missen. Met wandelschoenen aan de voeten (de beursvloer is gigantisch, en daarmee ook de te overbruggen afstanden langs alle standhouders), een rugzak met proviand en kloppend hart stortte ik me op de nieuw gepresenteerde producten, de jongste trends, de vertrouwde ontwikkelingen, en niet in de laatste plaats het vele getoonde schitterende fotowerk. Lees verder wat de wereld is gepresenteerd door de maar liefst 690 exposanten uit 43 landen en vijf werelddelen ...

Voor genoemde aantallen zijn indrukwekkend. En in de realiteit wordt dat ook echt zo ervaren. De wandelschoenen zijn geen overbodige luxe, wetende dat het totale oppervlakte van de Keulse beurshallen een veelvoud is ten opzichte van de Utrechtse jaarbeurs of de Amsterdamse RAI. En die zijn bijna volledig gevuld met exposanten, evenementen en exposities, allemaal in het teken van het beeld.

De binnenkomst was dit jaar wat anders dan in voorgaande jaren. Voorheen hingen alle straten en muren op en rondom de Messe vol met gigantische kleurrijke reclamebillboards en vlaggen met stoere afbeeldingen van de nieuwste producten van de exposanten die je als het ware naar binnen zogen. Dit jaar was dat alles beperkter. Verder - voor het eerst sinds het bestaan van de Photokina - was er sprake van een (grootschalige) securitycheck aan de ingang van de beurs, en werd net als op een luchthaven de bagage gecontroleerd. Ook was er rondom het beursterrein veel politie op de been. Dat heb ik toch een beetje als een domper ervaren, wetende dat de reis naar de Messe voor een fotografiefanaat toch altijd een prettig opwindend feestje was. Het zal wel inherent aan deze tijd zijn. Maar eenmaal binnen - klokslag 10 uur, het tijdstip waarop de beurs open gaat - was de fijne sfeer weer als vanouds.

Nog wat aantallen. Als vanouds levert gastland Duitsland de meeste exposanten: dit jaar 208. Maar voor het eerst is de opmars van China als fotonatie duidelijk geworden; als goede tweede was het achter Duitsland met 107 exposanten vertegenwoordigd. Daarmee heeft China definitief Japan en de

USA uit de top twee verstoet. En er kan gerust geconcludeerd worden dat de Chinese producten heel interessant en gewoon goed geworden zijn, en zeker niet alleen vanwege de concurrerende prijzen. Waar voorheen de meeste Chinese standhouders nog huisden in kleine stands in de kelder, waren nu al veel producenten letterlijk en figuurlijk opgeklommen naar de chiquere bovenverdieping van de beurshallen, met grotere en gelikte stands.

Nog een laatste getal: twee jaar geleden werden er op de wereld 1,25 triljoen (!) foto's geschoten met een digitale camera of smartphone. En dit jaar is dat getal ongetwijfeld gegroeid. Daarmee is het belang van de Photokina gerechtvaardigd.

Trends

Verschillende trends, in producten en ontwikkelingen, zijn in de computerwereld (en ook van onze CompUfairs) een feest der herkenning. Zo werd op deze Photokina voor het eerst uitgebreid aandacht besteed aan drones, met veel bestaande en nieuwe producten, waaronder ook een groeiend aantal accessoires voor drones. Voor het demonstreren van de drones, en ook voor andere activiteiten, was een speciale en lekker grote beursshal ingericht. De verwachting is dat de bekende leveranciers van fotografie- en videoproducten aanhaken op de groeiende ontwikkeling en verkoop van drones. Daar waren al wat voorbeelden van te zien, waaronder speciale koffers en rugzakken voor drones, geproduceerd door verschillende oude getrouwe makers van foto- en videotassen. De bekende producent GoPro heeft een drone aangekondigd die speciaal voor zijn actioncams is ontworpen.

Een andere ontwikkeling waaraan de nodige aandacht werd besteed - en in de computerwereld ook geen nieuwtje meer - is virtual reality en augmented reality. Ook dat vergroeit steeds inniger met foto en video, en ook daar haken nu de bestaande foto- en videoproducenten op in.

Vintagelook

Ondanks de boost aan totaal nieuwe producten en ontwikkelingen zijn er ook interessante ontwikkelingen rondom bestaande producten. Zo heeft menig moderne camera een 'vintage look' gekregen. Vooral bij de high-end compact-camera's is dat populair. Zo kan er vaak uit een 'gewone' (bv. zwarte of metaalkleurige) uitvoering of voor een vintage of 'style' uitvoering (bv. aangekleed met leer) worden gekozen. En uiteraard spelen andere producten, met name de tassen, hier handig op in, met dito vintage lookproducten.

Maar er waren ook interessante ontwikkelingen waar klassiek en modern hand in hand gaan. Zo toonde een Chinese fabrikant een prachtige (!) klassieke kersenhouten technische camera, waar de grootformaat filmachterwand kon worden vervangen door een achterpaneel waarop een moderne digitale reflexcamera (met bajonetvatting naar keuze) kon worden gemonteerd. Over het praktische nut kun je twisten, maar het zag er leuk uit.

De fotocamera in de markt

Ondanks diverse grote veranderingen en (aard)verschuivingen in de markt is de populariteit van de lang bestaande camera's en -systemen onverminderd groot. Met name de digitale

spiegelreflexcamera staat nog steeds als een huis, ondanks de verdere opkomst van de spiegelloze digitale camera. Zo toonde Canon een nieuwe reflex in het professionele segment met full frame sensor: de Canon EOS 5D Mark IV. Het merk Pentax toonde de iets eerder geïntroduceerde (maar op de Kina toch nog een beursklapper) Pentax K1, met full frame sensor, die voor een camera in dit professionele segment ronduit scherp geprijsd is.

Ook Pentax toonde volop nieuwe producten waaronder deze K1

Verder toonde Sony een nieuwe reflexcamera, de 99 II, met een full frame sensor, en een vijf-assige beeldstabilisatie. Ook werden er de nodige nieuwe spiegelreflexcamera's voor de beginnende en gevorderde amateur getoond, bijvoorbeeld de Nikon D3400.

Binnen het bestaande segment (maar ook bij nieuwe producten) is de onderhuidse techniek sterk verbeterd. Met name bij de beeldsensoren. De pixelrace lijkt nu wel zo'n beetje aan zijn eind te komen, maar op het gebied van lichtgevoeligheid en ruisonderdrukking zijn de verbeteringen spectaculair te noemen. Uiteraard wordt dat bereikt in combinatie met verbeterde 'embedded' software. Het maken van kwalitatief aanvaardbare foto's bij - bij wijze van spreken - het licht van een gloeiende spijker behoort nu tot de mogelijkheden. Met gemak melden de fabrikanten ISO-waarden van 102.400! Dat is duizelingwekkend. Ook op andere punten zijn er interessante ontwikkelingen met de sensor. De hiervoor genoemde Canon EOS 5D Mark IV beschikt over een dual pixel-sensor, waarmee achteraf op de computer de scherpste nog wat kan worden bijgestuurd. Ook op ogenschijnlijk kleinere onderdelen van de camera zijn er bijzondere ontwikkelingen. De eerder genoemde Pentax K1 beschikt over een LCD op de achterwand, die met bijna science fiction-achtige mechanica (met verschuivende staafjes) in werkelijk alle denkbare posities kan worden gedraaid.

Ik noemde al de spiegelloze systeemcamera. De uitbreiding in de markt zet zich gestaag voort. Mijn indruk is dat het wat langzamer gaat dan wat twee jaar geleden op de vorige Photokina werd voorspeld. Dat neemt niet weg dat de jongste ontwikkelingen interessant zijn, maar het lijkt er een beetje op dat een fabrikant iets langer de kat uit de boom kijkt alvorens een nieuw model in de markt te brengen. Maar als het dan zover is, dan is het zeker een mooi en goed doordacht product. Canon toonde de EOS M5, een van de interessante beursklappers, en gelijk al met een complete reeks accessoires in de markt gezet. Ook een heel interessante (en dure) spiegelloze systeemcamera is de Hasselblad X 1D; uiteraard zoals het een Hasselblad betaamt: in middenformaatuitvoering. En ook de Fujifilm X-T2 mag in dit rijtje niet onvermeld blijven, als opvolger van de vorige versie, de

X-T1. Deze camera is onder meer in staat 13,6 foto's per seconde vast te leggen, wat bijna op hetzelfde niveau is als een professionele reflex.

En ten slotte ook bijzonder - ik noemde al de grote opkomst van de Chinezen - is de Chinese spiegelloze systeemcamera YI M1, gebaseerd op het four-third-systeem, met een sensor van 20 megapixel en touchscreen-bediening. Hij lijkt wat op de digitale Leica's. Het zag er interessant uit en voelde opmerkelijk verfijnd en degelijk aan. De prijs is nog niet bekend (in de USA wordt een bedrag tussen de 500 en 600 dollar genoemd). Ik ben benieuwd hoe deze camera het gaat doen.

Onstuitbare chinese opmars: de YI M1

Ook zijn er tal van andere soorten camera's getoond, digitaal én klassiek analoog. Enkele bijzondere producten: de Leica M-D, een digitale meetzoekercamera die van alle franje is ontdaan, waaronder de LCD. De prijs van 5.950 euro is trouwens niet echt van franje ontdaan.

Verder is het aantal high-end compactcamera's toegenomen; bijna elk zichzelf respecterend merk heeft er een of meer in zijn assortiment. Vaak ook uitgevoerd als 'style' camera. Deze camera's zijn vooral interessant als je met weinig volume op stap wil, maar toch in stevige kwaliteit wil fotograferen, dus (flink) beter dan met een smartphone. Hier zie je dan gelijk een andere spectaculaire verandering in de markt: het aanbod van kleine en goedkope digitale compactcamera's is drastisch geslonken, bijna verdwenen.

De concurrentie van de smartphone is moordend. Bijzonder is dat tegelijkertijd de markt van accessoires hierin meegaat. De kleine opsteeklensjes voor smartphones waren al op de markt (en op deze Photokina werden veel van zulke dingen getoond - tot hele goede aan toe), maar zo zag ik bv. ook een speciale 'camera'grip, compleet met bedieningsknoppen, die aan een smartphone kan worden vastgeklikt, waarmee die hetzelfde bedieningscomfort krijgt als een compactcamera. En bijna hetzelfde uiterlijk.

En het aanbod van selfiesticks voor smartphones? Daarmee werd je 'doodgegooid'. Vooral de Chinese leveranciers bieden ze in alle soorten en maten, zelfs in high-tech-uitvoeringen.

Analoog leeft ook nog steeds

Tussen al het digitale geweld waren voor de echte 'diehards' ook nog verrassende klassieke analoge camera's te zien. Ik noemde al de prachtige Chinese technische camera's en loopbodencamera's, variërend van uitgevoerd in hout tot aan vrij moderne systemen, die desnoods ook kunnen worden voorzien van een digitale grootbeeldachterwand. Ook, uit datzelfde land, ontdekte ik houten pinhole-camera's in het assortiment van een standhouder met uiteenlopende producten. Verder was er ook nog een bescheiden aanbod te zien, verdeeld over uiteenlopende exposanten, van films en donkere kamerverbruiksartikelen en accessoires, alhoewel daarin geen nieuwe ontwikkelingen waren.

Een opmerkelijke verschijning is de oude Polaroid-camera. Dit type chemische instantfotografie beleeft een ware revival. Vooral onder jonge mensen is dit populair. De Nederlandse initiatiefnemer (The Impossible Project) speelt hierin een grote rol. Het direct iets tastbaars in je handen hebben, in plaats van beeld op een LCD, is voor oudere generaties iets heel gewoons, maar voor de jeugd die dat nog nooit zelf heeft meegemaakt, een speciale beleving. De standhouders pakten stevig uit op deze Photokina, met - inderdaad - opmerkelijk veel jeugdige belangstelling. Ook Fuji-film en Leica toonden zich actief in dit segment.

Ten slotte was op deze Photokina de Lomography Society weer aanwezig. Met niet zo heel veel nieuws, maar wel met een vreselijk leuke variatie van producten uit hun assortiment.

Lenzen en zo

Het objectief is en blijft het belangrijkste onderdeel van een camera. Wat mij zoal opviel: een groeiend aanbod van high-end producten met de meest verfijnde optiek. Zo waren er een beetje back-to-history - opmerkelijk veel nieuwe lenzen met een vaste brandpuntsafstand, met als voordeel dat hoge lichtsterktes worden gehaald, en het uiterste aan optische kwaliteit haalbaar is. Van sommige producenten, zoals Zeiss en Samyang, was al bekend dat zij zulks leveren, maar nu zie je ook dat merken als Sigma en Tamron hieraan veel aandacht besteden. Sigma had interessante nieuwe lenzen in hun 'Art' serie (het woord zegt het al), waaronder een vaste brandpunt van 85 mm. Ook worden in deze serie fraaie zoomlenzen uitgebracht.

De Sigma 'Art' lenzen

De concurrent Tamron heeft een vergelijkbaar hoogwaardige reeks, onder de noemer 'SP'. Met eveneens een fraaie 85 mm vaste brandpunt en een 90 mm macro-objectief.

Ook de evergreen Zeiss moet in dit rijtje worden genoemd, met heel fraaie nieuwe glaswerkjes in hun high-end 'Milvus' serie: een 15, een 18 en een 135 mm lens.

Verder komen ook in dit segment de Chinezen op. Onder andere met fraaie lenzen van het merk Laowa. Net als de voornoemde Yi-camera ziet het er verfijnd en degelijk uit. Deze zijn ook in Nederland verkrijgbaar.

Ik heb nog geen testrapporten gezien, maar de eerste be-

richten op internet zijn positief.

Ten slotte zijn van veel bestaande zoomobjectieven verbeterde versies uitgebracht, vooral die met een groot zoombereik. Een mooi voorbeeld is de Tamron SP 150-600 mm.

Filters

In dit segment zou je weinig nieuws verwachten, maar niets is minder waar. Zo werden op deze Photokina van diverse merken fraaie filtersystemen getoond (vergelijkbaar met het al lang op de markt zijnde merk Cokin). Vooral met een aanbod van grijsverloopfilters, die erg geliefd zijn onder landschapsfotografen. Naast de kunststof filters, gebruikelijk bij zulke systemen, zijn nu ook inschuifbare filters van optisch kwartsglas verkrijgbaar. Ook het hiervoor genoemde merk Cokin heeft zo'n uiterst verfijnd setje van grijsverloopfilters in diverse tinten van licht tot donker uitgebracht. Verder bliezen de Chinezen een stevig partijtje mee, met bestaande merken en soorten filters, maar nu zich presenterend in gelikte grote stands. Met name het merk Green.L wist zich goed in de kijker te zetten. Volgens wat meldingen van de Chinese standhouders kunnen verdere productverbeteringen (lees: verfijningen) tegemoet worden gezien.

Opslag en opslag

De bekende firma Sandisk liet een SD-kaartje zien dat nauwelijks te bevatten is: met een opslagvermogen van maar liefst 1 terabyte! Dat ding(etje) moet een vermogen kosten; het eerder uitgebrachte 500 GB-kaartje kostte maar liefst 700 euro. We gaan het beleven.

Verder zag je veel portable SSD's, speciaal geschikt gemaakt voor het onderweg overzetten van je foto's, ofwel direct vanuit de camera met een snoer, ofwel met een cardreader.

Licht

Foto (en video) kan niet zonder licht. Alhoewel, met die superieure sensoren kan ook steeds meer zonder uitbundig licht. Toch toonden de producenten van flitsers tal van nieuwe producten, van broekzakformaat tot aan grote studiosystemen. En vooral wordt de draadloze integratie van flitsersystemen steeds beter. Ook China heeft zich op deze markt begeven; van de kleine flitsers (o.a. van het prima merk Yongnuo) was dat al bekend, maar nu ook met grote studioconfiguraties. Heel opmerkelijk is de doorbraak (dat kan nu wel zo worden gezegd) van LED-lampen. Het werken met permanent licht heeft veel voordelen, en met LED lampen werkt het erg comfortabel.

Op de Photokina werden nu ook zeer grote LED-armaturen getoond (voor de studio), als ook prachtige armaturen - ook portable - waarvan lichtsterkte en kleurlichttemperatuur traploos kunnen worden ingesteld. Er zijn ook al van goedkope varianten, met één lichtsterkte en waarbij met filters de kleurlichttemperatuur wordt gewijzigd; prima voor de amateur.

Statieven

Deze Photokina viel in dit segment wederom de opkomst van China op. Sommige Chinese exposanten, waaronder de firma Weifeng, toonden een forse reeks producten, voor amateur en prof. Op het gebied van studiovoorzieningen zijn ze (nog) bescheiden met het aanbod. De andere bekende producenten, zoals Gitzo, Manfrotto, Bilora, Slik, enz., toonden vooral een keur aan nieuwe accessoires.

Opvallend was het aanbod van speciale statiefkoppen van diverse producenten voor het (uiterst precies) maken van panoramafoto's, met behulp van een gradenboog. Nieuw is dat niet, maar op deze Photokina werd met nieuwe uitvoeringen getoond dat het toch weer beter en verfijnder kan.

Tassen

Zoals gebruikelijk waren producenten van foto- en videotassen weer ruimschoots vertegenwoordigd. Zoals hiervoor gemeld was er een flink aanbod van vintage en stiletassen. Het lijkt of de Italiaanse modewereld hier zijn intrede heeft gedaan, met haute couturetassen van dure leder- en sterke textielsoorten. Ook de prijs van zulke styleproducten is vergelijkbaar met haute couturemode. Afgezien van de functionaliteit hoeft de fototas dus niet meer per se stoer te zijn; een mooie modieuze look mag ook.

Verder noemde ik al de speciale koffers en rugtassen voor

drones. Vooral die rugtassen zijn interessant, omdat het daarmee mogelijk is te voet over onherbergzaam terrein op spectaculaire plekken te komen, juist daar waar je adembenemende opnamen met drones kan maken.

Ten slotte zijn steeds meer tassen uitgerust met plaats voor laptop of tablet; bij de grotere tassen is dat al bijna standaard geworden. En ook handig: sommige tassen beschikken over een groot zonnepaneel voor het onderweg opladen van apparatuur.

Fotofinishing en papier

Ondanks het digitale geweld blijft de echte look en feel van een echte fotoprint een ijzersterk en niet weg te denken fenomeen. Van de zijde van producenten van fotoprinters, waaronder Epson en Canon, waren er niet zo heel veel nieuwtjes. Wel veel overtuigende demo's tijdens de beurs, waarbij het mes aan twee kanten sneed: gelijk goede reclame voor de aanwezige papierfabrikanten.

De papierfabrikanten lieten wel wat nieuwe producten zien, vooral in de fine art-reeksen. Dit bewijst de populariteit van fraaie prints aan de muur, met de degelijkheid en duurzaamheid van een olieverfschilderij. En jawel, ook hier zijn de Chinezen in opkomst, die naast de grote gevestigde namen (zoals Hahnemühle, Tecco, Canson, enz.) deze markt durven te betreden. Een zo'n Chinese fabrikant was de firma Hymn. Nu nog met een bescheiden assortiment, maar al wél een fine art-papier. Wie weet wat er over twee jaar op de volgende Photokina is te zien!

Tot zover deze bescheiden impressie. Want deze beurs was weer overweldigend vol, en het is onmogelijk om alles te zien en te beoordelen. Toch hoop ik dat hiermee een doorkijkje is gegeven naar wat er zoal beweegt in foto- en videoland.

Was dit dan alles van één dag? Nee, traditioneel eindig ik in hal 1, waar Leica als vanouds een grote expositie van bekende en minder bekende fotografen uit de hele wereld sponsort. Dan zie je pas écht wat je met al dat technische geweld (en uiteraard - nog belangrijker - met veel creativiteit en een goed 'fotografenoog') kunt bereiken. En dat is een nog veel grotere inspiratie.

Voor de verdere uitrol en bekendmaking van de nieuwe producten zullen internet en de social media ongetwijfeld een grote rol spelen.

